

Strategie regionálního rozvoje

Regionální politika

= soubor vybraných nástrojů a opatření orientovaných na společensky žádoucí ovlivňování rozmístění ekonomických subjektů a podmínek jejich činnosti

▶ Centralizovaný model regionální politiky

- ▶ systémové zarámování výchozí teoreticko-metodologickou doktrínou
- ▶ regulace ekonomického rozvoje, přerozdělovací procesy

▶ Decentralizovaný model regionální politiky

- ▶ aktivní role nižších článků veřejné správy → princip subsidiarity
- ▶ inkorporace tržně konformního přístupu cíleného na uvolňování tržních sil
- ▶ důraz na řešení příčin a nikoliv následků nerovnoměrného ekonomického rozvoje

Regionální politika EU

- ▶ **Centrální (vládní) regionální politika**
 - ▶ hlavní prioritou centrální regionální politiky by mělo být řešení nejvýznamnějších negativních disparit generovaných nerovnoměrným ekonomickým rozvojem
 - ▶ společenským cílem je podpora sociální soudržnosti
- ▶ **Regionální politika regionů**
 - ▶ hlavní prioritou by měla být koncepčně založená stimulace ekonomického rozvoje
 - ▶ společenským cílem podpora ekonomické výkonnosti regionů
- ▶ **Koncept tržně konformní regionální politiky**
 - ▶ základní tendence a charakter ekonomického rozvoje determinovány aktivitami soukromého sektoru
 - ▶ přejímání mikroekonomických analytických postupů v regionálně-ekonomickém výzkumu (SWOT analýza)

Regionální politika EU - financování

cílem je podpora vytváření pracovních míst, konkurenceschopnosti firem, hospodářského růstu, udržitelného rozvoje a zlepšování kvality života občanů

Financování - tzv. Strukturální a investiční fondy

1. Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR/ERDF)
2. Fond soudržnosti (FS/CF)
3. Evropský sociální fond +ESF/ESF)
4. Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV/EAFRD)
5. Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond (ENRF/EMFF)
6. Fond pro spravedlivou transformaci (FST/FJT)

Speciální doplňkové fondy

Azylový, migrační a integrační fond (AMIF)

Fond pro vnitřní bezpečnost (FVT/HSF)

Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky (BMVI)

Zásady politiky soudržnosti EU

- ▶ **Koncentrace**
 - ▶ **Koncentrace zdrojů** - na nejchudší regiony a země
 - ▶ **Základní zaměření** - cílení investic na hlavní růstové priority:
 - ▶ Výzkum a inovace
 - ▶ Informační a komunikační technologie
 - ▶ Posilování konkurenceschopnosti malých a středních podniků
 - ▶ Podporu přechodu na nízkouhlíkové hospodářství
 - ▶ *Koncentrace výdajů* - pravidlo N+2
- ▶ **Tvorba programů** - víceleté národní programy
- ▶ **Partnerství** - program je vypracováván za účasti orgánů na evropské, regionální a místní úrovni, sociálních partnerů a organizací občanské společnosti
- ▶ **Adicionalita** - financování z evropských strukturálních fondů nesmí nahrazovat výdaje jednotlivých členských států

Regionální politika v ČR

- ▶ Hlavní cíl regionální politiky: rozvoj regionů zaměřený na jejich soudržnost a zvyšování konkurenceschopnosti
- ▶ Základním nástrojem regionální politiky je **Strategie regionálního rozvoje České republiky**, která zabezpečuje provázanost národní regionální politiky s regionální politikou Evropské unie a rovněž s ostatními odvětvovými politikami
- ▶ financování: zdroje EU, národní zdroje.

Cíle regionální politiky ČR na období 2007-2013

► Globální cíle:

- zajistit dynamický a vyvážený rozvoj území České republiky se zřetelem na kvalitu života a životního prostředí,
- přispět ke snižování regionálních rozdílů a zároveň umožnit využití místního potenciálu pro posílení konkurenceschopnosti jednotlivých územně správních celků (územních jednotek).

► Základní cíle:

- Cíl 1: Podpořit zvyšování konkurenceschopnosti a využití ekonomického potenciálu regionů (růstový cíl)
- Cíl 2: Zmírnit prohlubování negativních regionálních rozdílů (vyrovnávací cíl)
- Cíl 3: Posílit environmentální udržitelnost (preventivní cíl)
- Cíl 4: Optimalizovat institucionální rámec pro rozvoj regionů (institucionální cíl)

Programy pro programové období 2007 - 2013 v ČR: tematické operační programy (celkem 21,3 mld. Euro)

SOP Doprava: hlavními prioritami jsou modernizace železniční sítě příslušné k TEN (transevropské dopravní sítě) a ostatní železniční sítě, výstavba a modernizace dálniční a silniční sítě příslušné k TEN a modernizace ostatních silnic I. třídy, rozvoj multimodální nákladní dopravy, rozvoj vnitrozemské vodní dopravy a modernizace a rozvoj pražského metra; plánované prostředky 5,77 mld. Euro.

SOP Životní prostředí: hlavními prioritami jsou zlepšování vodohospodářské infrastruktury a kvality vod, zlepšování kvality ovzduší, podpora udržitelného využívání zdrojů energie, zkvalitňování nakládání s odpady včetně odstraňování starých ekologických zátěží, podpora omezování průmyslového znečištění, zlepšování stavu přírody a krajiny a podpora rozvoje infrastruktury pro environmentální vzdělávání, osvětu a poradenství; plánované prostředky 4,92 mld. Euro.

SOP Podnikání a inovace: hlavními prioritami jsou podpora zakládání a rozvoje firem, efektivní využívání energie, podpora inovací, rozvoj podnikatelského prostředí a podpora služeb pro rozvoj podnikání; plánované prostředky 3,04 mld. Euro.

SOP Výzkum a vývoj pro inovace: hlavními prioritami jsou rozvoj kapacit výzkumu a vývoje, vědecko-výzkumná spolupráce, komercializace a popularizace VaV, posilování vzdělávacích kapacit vysokých škol; plánované prostředky 2,07 mld. Euro.

SOP Lidské zdroje a zaměstnanost: hlavními prioritami jsou podpora adaptability pracovních sil, rozvoj aktivní politiky zaměstnanosti, podpora sociální integrace včetně zabezpečení rovných příležitostí, veřejná správa a mezinárodní spolupráce; plánované prostředky 1,84 mld. Euro.

SOP Vzdělávání pro konkurenceschopnost: hlavními prioritami jsou podpora počátečního vzdělávání, podpora terciárního vzdělávání včetně výzkumu a vývoje a podpora dalšího a celoživotního vzdělávání. ; plánované prostředky 1,83 mld. Euro.

IOP Integrovaný regionální operační program: hlavními prioritami jsou modernizace veřejné správy, zavádění ICT v institucích veřejné správy, zvyšování kvality a dostupnosti veřejných služeb, centrální podpora územního rozvoje včetně integrovaných plánů rozvoje měst, podpora rozvoje cestovního ruchu; plánované prostředky 1,58 mld. Euro.

OP Technická pomoc: hlavní prioritou je efektivní využití prostředků ze strukturálních fondů a fondu soudržnosti; plánované prostředky 0,26 mld. Euro.

Regionální operační programy

ROP Střední Čechy: hlavními prioritami jsou doprava, cestovní ruch a integrovaný rozvoj území; plánované prostředky 0,56 mld. Euro.

ROP Jihozápad: hlavními prioritami jsou dopravní obslužnost, rozvoj měst a obcí a cestovní ruch; plánované prostředky 0,62 mld. Euro.

ROP Severozápad: hlavními prioritami jsou regenerace a rozvoj měst, rozvoj obcí, dopravní obslužnost a cestovní ruch; plánované prostředky 0,74 mld. Euro.

ROP Severovýchod: hlavními prioritami jsou doprava, rozvoj měst a obcí, cestovní ruch a podpora rozvoje podnikatelského prostředí; plánované prostředky 0,66 mld. Euro.

ROP Jihovýchod: hlavními prioritami jsou dopravní obslužnost, rozvoj cestovního ruchu a rozvoj měst a obcí; plánované prostředky 0,70 mld. Euro.

ROP Střední Morava: hlavními prioritami jsou doprava, integrovaný rozvoj území a cestovní ruch; plánované prostředky 0,66 mld. Euro.

ROP Moravskoslezsko: hlavními prioritami jsou doprava a dopravní obslužnost, podpora prosperity regionu a rozvoj měst a obcí; plánované prostředky 0,72 mld. Euro.

Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

OP Praha – Konkurenceschopnost: hlavními prioritami jsou zlepšování dopravní dostupnosti a rozvoj ICT, zvyšování environmentální kvality území a podpora rozvoje inovačního podnikání a zlepšování kvality podnikatelského prostředí; plánované prostředky 0,23 mld. Euro.

OP Praha – Adaptabilita: hlavními prioritami jsou podpora vzdělávání cílená na rozvoj znalostní ekonomiky, podpora vstupu znevýhodněných skupin obyvatelstva na trh práce a modernizace počátečního vzdělávání; plánované prostředky 0,11 mld. Euro.

Evropská územní spolupráce

5 OP Přeshraniční spolupráce České republiky s Polskem, Rakouskem, Saskem, Slovenskem a Bavorskem: hlavními prioritami jsou podpora hospodářské spolupráce s důrazem na MSP a rozvoj cestovního ruchu, propojování technické a sociální infrastruktury a ochrana životního prostředí včetně prevence environmentálních rizik; plánované prostředky 0,35 mld. Euro.

OP Nadnárodní spolupráce: hlavními prioritami jsou společné akce cílené na zlepšování dostupnosti území, ochranu životního prostředí, zlepšování konkurenceschopnosti regionů a měst a podporu inovací ve středoevropském prostoru; plánované prostředky 0,04 mld. Euro.

OP Mezuregionální spolupráce: hlavními prioritami jsou podpora výměny zkušeností v oblasti rozvoje znalostní ekonomiky a ochrany životního prostředí; prostředky nejsou plánovány na jednotlivé země. K tomuto cíli lze dále přiřadit i dva síťové OP Espon II (zaměřený na výzkum v oblasti územního plánování a regionálního rozvoje) a Interact II (zaměřený na podporu šíření zkušeností s realizací programů přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce).

Politika soudržnosti EU: Cíle 2014 - 2020

 <p>1. Posilování výzkumu, technologického vývoje a inovací</p>	 <p>5. Podpora přizpůsobení se klimatickým změnám, řízení a prevence rizik</p>	 <p>8. Podpora udržitelné a kvalitní zaměstnanosti a mobility pracovních sil</p>
 <p>2. Zlepšení přístupu k informačním a komunikačním technologiím a zvýšení jejich kvality</p>	 <p>6. Ochrana životního prostředí a podpora efektivního využívání zdrojů</p>	 <p>9. Podpora sociálního začleňování, boj proti chudobě a jakékoli diskriminaci</p>
 <p>3. Posilování konkurenceschopnosti MSP</p>	 <p>7. Podpora udržitelné dopravy a zlepšování síťových infrastruktur</p>	 <p>10. Investování do vzdělávání, odborného výcviku a celoživotního vzdělávání</p>
 <p>4. Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství</p>		 <p>11. Zvyšování efektivity veřejné správy</p>

Programy pro programové období 2014 - 2020 v ČR a jejich alokace (23,85 mld €)

Alokace ESI fondů mezi programy v období 2014-2020

Globální cíl EU: Strategicky orientovaná modernizace politiky soudržnosti/kohezní politiky jako hlavní investiční politiky EU (373 mld. Euro).

Programy pro programové období 2021 - 2027 v ČR a jejich alokace

► **Globální cíl:**

- Strategicky orientovaná modernizace politiky soudržnosti/kohezní politiky jako hlavní investiční politiky EU (373 mld. Euro).

Priority politiky soudržnosti 2021–2027

Pět cílů hlavní investiční politiky EU

Cíl politiky 1
Inteligentnější Evropa
► Inteligentnější Česko

- podpora inovací
- rozvoj digitalizace a internetu
- ekonomická transformace
- podpora malých a středních podniků

3,4 mld.
EUR

Cíl politiky 2
Zelenější, bezuhlíková Evropa
► Zelenější, bezuhlíkové Česko

- oběhové hospodářství
- čistá městská mobilita
- úspory energie a obnovitelné zdroje
- opatření v souvislosti se změnou klimatu

6,5 mld.
EUR

Fond spravedlivé transformace

zmírnění dopadů odklonu od uhlí v

- Ústeckém kraji
- Karlovarském kraji
- Moravskoslezském kraji

1,6 mld.
EUR

21,1 mld.
EUR*

pro politiku
soudržnosti

Cíl politiky 3
Propojenější Evropa
► Propojenější Česko

- efektivní mobilita
- rozšíření strategických dopravních sítí

4,1 mld.
EUR

Cíl politiky 5
Evropa bližší občanům
► Česko bližší občanům

- podpora místně vedených strategií rozvoje
- udržitelný rozvoj měst v EU
(rovněž financováno i z CP1-4)

0,3 mld.
EUR
jen CPS

Cíl politiky 4
Sociálnější Evropa
► Sociálnější Česko

- vyšší kompetence
- odbornější dovednosti
- rozvoj vzdělávání
- podpora sociálního začleňování
- rovný přístup ke zdravotní péči

4,5 mld.
EUR

* Návrhy reflektují finální evropskou legislativu zveřejněnou v Úředním věstníku EU v červnu 2021. Do celkové částky 21,1 mld. EUR je ještě zahrnuta alokace na technickou pomoc ve výši 0,7 mld. EUR.

Celkový přehled a garance

- 1) **Program Doprava** – Ministerstvo dopravy
- 2) **Integrovaný regionální operační program** - Ministerstvo pro místní rozvoj
- 3) **Program Technologie aplikace pro konkurenceschopnost** - Ministerstvo průmyslu a obchodu
- 4) **Program Jan Amos Komenský** - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
- 5) **Program Životní prostředí** - Ministerstvo životního prostředí
- 6) **Program Spravedlivá transformace** – Ministerstvo životního prostředí
- 7) **Program Zaměstnanost+** - Ministerstvo práce a sociálních věcí
- 8) **Program Technická pomoc** - Ministerstvo pro místní rozvoj
- 9) **Program Azylového, migračního a integračního fondu** - Ministerstvo vnitra
- 10) **Program Rybářství** - Ministerstvo zemědělství
- 11) **Program Fondu pro vnitřní bezpečnost** - Ministerstvo vnitra
- 12) **Program Nástroje pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky** - Ministerstvo vnitra

Dlouhodobý rozpočet EU na období 2021-2027 spolu s nástrojem na podporu oživení Next Generation EU podporuje oživení po pandemii covidu-19 a dlouhodobé priority EU v různých oblastech politiky v celkové výši 1800 mld. EUR (z toho Next Generation 750 mld EUR).

Součástí víceletého finančního rámce/VFR jsou tyto hlavní výdajové oblasti:

- jednotný trh, inovace a digitální oblast: 132,8 miliardy eur
- soudržnost, odolnost a hodnoty: 377,8 miliardy eur
- přírodní zdroje a životní prostředí: 356,4 miliardy eur
- migrace a správa hranic: 22,7 miliardy eur
- bezpečnost a obrana: 13,2 miliardy eur
- sousedství a svět: 98,4 miliardy eur
- evropská veřejná správa: 73,1 miliardy eur.

Nástroj na podporu oživení Next Generation EU umožňuje převést tyto prostředky na programy EU takto (prostředky budou rozdělovány v rámci programu IROP):

- Nástroj pro oživení a odolnost: 672,5 miliardy eur (úvěry: 360 miliard eur, granty: 312,5 miliardy eur)
- REACT-EU: 47,5 miliardy eur
- Horizont Evropa: 5 miliard eur
- Program InvestEU: 5,6 miliardy eur
- Rozvoj venkova: 7,5 miliardy eur
- Fond pro spravedlivou transformaci: 10 miliard eur
- rescEU: 1,9 miliardy eur.

Srovnání celkové alokace prostředků v rámci regionální politiky EU pro české regiony na období 2014-2020 a 2021-2027

Alokace prostředků regionů / alokace v mil. EUR b. c.

období	2014-2020	2021-2027
méně rozvinuté regiony: HK, KV, LB, MS, PU, OL, UL, ZL	15282	7524
přechodové regiony: JČ, JM, PL, STČ, VY	0	5567
rozvinuté regiony: Praha	88	82